

Maszyna stanów skończonych

Maszyna stanów skończonych (*Finite State Machine*, FSM) to model obliczeniowy opisujący system, który przechodzi między ograniczoną liczbą stanów w odpowiedzi na zdarzenia. Każdy stan reprezentuje unikalny etap lub konfigurację systemu, a przejścia między stanami są zdefiniowane przez reguły zależne od wejściowych zdarzeń.

W C# definiowanie **maszyny stanów skończonych** (*Finite State Machine*, FSM) można uprościć dzięki bibliotece **Stateless**, która pozwala na tworzenie elastycznych i czytelnych maszyn stanów, gdzie logika przejść i akcji jest zdefiniowana w sposób deklaratywny, bez konieczności przechowywania stanu w zmiennych instancji.

Teoretyczna definicja:

Automat skończony to piątka:

$$A = (Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$$

Symbol	Znaczenie	Odpowiednik w Stateless
Q	Zbiór stanów	<code>Enum State</code> – np. <code>Draft</code> , <code>Published</code> , <code>Archived</code>
Σ	Alfabet wejściowy – zbiór symboli	<code>Enum Trigger</code> – np. <code>Publish</code> , <code>Archive</code> , <code>Restore</code>
δ	Funkcja przejścia: $Q \times \Sigma \rightarrow Q$	<code>machine.Configure(...).Permit(...)</code>
q_0	Stan początkowy	Przekazany w konstruktorze: <code>new StateMachine<State, Trigger>(State.Draft)</code>
F	Zbiór stanów akceptujących	Musisz zdefiniować to samodzielnie (np. <code>State.Published</code> jako "akceptujący")

Czyli:

- Jeśli alfabet wejściowy to $\{0, 1\}$ → przejścia mogą być tylko `0` lub `1`
- Jeśli alfabet wejściowy to $\{a, b\}$ → przejścia to `a` i `b`
- W przypadku np. `Stateless` w C# alfabetem są `enum Trigger`, np. `Publish`, `Archive`

Przykład

Dla alfabetu $\{a, b\}$:

```
[q0] --a--> [q1]
[q1] --b--> [q2]
```

Dla alfabetu {Publish, Archive}:

```
[Draft] --Publish--> [Published]
[Published] --Archive--> [Archived]
```

Definicja maszyny stanów (na podstawie Stateless)

Maszyna stanów:

- ✓ Ma skończony zbiór stanów (State) – np. Draft , Published , Archived

Przykład:

```
enum ArticleState { Draft, Published, Archived }
```

- ✓ Reaguje na zdarzenia (Trigger) – np. Publish , Archive

Przykład:

```
enum ArticleTrigger { Publish, Archive }
```

- ✓ Może definiować akcje wejścia (OnEntry) i wyjścia (OnExit) z danego stanu

Przykład:

```
machine.Configure(ArticleState.Published)
    .OnEntry(() => Console.WriteLine("Opublikowano artykuł"));
```

- ✓ Może mieć warunki przejścia (PermitIf) – tzw. strażników

Przykład:

```
machine.Configure(ArticleState.Draft)
    .PermitIf(ArticleTrigger.Publish, ArticleState.Published, () =>
        IsReadyToPublish());
```

Przykład z użyciem Stateless

1. Instalacja biblioteki Stateless

Dodaj pakiet Stateless przez NuGet:

```
dotnet add package Stateless
```

2. Kod implementacji FSM

Poniższy przykład przedstawia prostą maszynę stanów dla publikacji artykułu.

```
enum State { Draft, Published, Archived }
enum Trigger { Publish, Archive, Restore }

var machine = new StateMachine<State, Trigger>(State.Draft);

machine.Configure(State.Draft)
    .Permit(Trigger.Publish, State.Published);

machine.Configure(State.Published)
    .Permit(Trigger.Archive, State.Archived);

machine.Configure(State.Archived)
    .Permit(Trigger.Restore, State.Draft);

// Generowanie PlantUML
string diagram = UmlDotGraph.Format(machine.GetInfo());
Console.WriteLine(diagram);

machine.Fire(Trigger.Publish);
```

Odpowiedniki:

Element	Wartość w kodzie
Q	{ Draft, Published, Archived }
Σ	{ Publish, Archive, Restore }
δ	Zdefiniowane przejścia .Permit(...)
q ₀	State.Draft
F	np. { State.Published } – możesz uznać, że to stan "zaakceptowany"

Uwaga:

```
if (machine.State == State.Published)
    Console.WriteLine("Stan akceptujący");
```

Przykład prostego cyklu życia zamówienia:

New → Confirmed → Shipped → Delivered

Cancelled

Możliwe stany (Q):

```
enum OrderState
{
    New,
    Confirmed,
    Shipped,
    Delivered,
    Cancelled
}
```

Co może być stanem akceptującym (F)?

To zależy od reguł Twojej domeny. Oto typowe opcje:

Stan	Czy akceptujący?	Uzasadnienie
Delivered	✅ Tak	Zamówienie zakończone sukcesem, wszystko się powiodło
Cancelled	✅ Tak (czasami)	Zamówienie świadomie anulowane – też jest zakończone
Shipped	❌ Nie	W trakcie realizacji – nie zakończone
New	❌ Nie	Dopiero utworzone – nic jeszcze się nie wydarzyło

Praktyczna definicja stanu akceptującego:

Stan, w którym proces może się zakończyć, a dalsze akcje nie są wymagane.

W kodzie:

```
var acceptingStates = new[] { OrderState.Delivered, OrderState.Cancelled };

if (acceptingStates.Contains(orderStateMachine.State))
{
    Console.WriteLine("Zamówienie zakończone.");
}
```

Graf

Graf może być wyeksportowany na podstawie maszyny stanów.

DOT graph

```
string graph = UmlDotGraph.Format(phoneCall.GetInfo());
```

Format ten może być renderowany przez strony takie jak graphviz.org <http://www.webgraphviz.com> lub viz.js

Mermaid graph

```
string graph = MermaidGraph.Format(machine.GetInfo());
```

Format ten może być renderowany przez GitHub markdown lub silnik aplikacji **Obsidian**.

Zalety Stateless

- Czytelna i deklaratywna konfiguracja
- Obsługa warunków (np. `PermitIf`)
- Obsługa wejścia/wyjścia (`OnEntry` , `OnExit`)
- Wsparcie dla hierarchii stanów i stanów podległych